

AN NHIÊN

(Thơ ông từng Điếu Trú với tất cả yêu thơ ông và kính quý)

*Cống trắng lên núi hỡi hỡi không
Gặp lão du tăng thổi gió rông
Vết bết trắng rêu trên phiến đá
Có không, không có...trời mệnh mông*
(Chúc Mai)

Tam Thế Phật Pagoda nằm trên ngọn đồi nhỏ cạnh thác Cam Ly, chùa được xây lên từ thời cổ đại có từ thế kỷ 60. Cảnh đẹp ngoạn mục mang đến sự thanh tịnh vào với sự yên bình, bên trong chùa như xiêu trên cõi trời. Nếu đi vào rừng sâu, hai bên rừng đá lộ ra cây làm bóng mát : cây tùng bách tán, thêu nãi, nhốt chi mai... đến đến nơi đất thơ ông Tam Thế Phật

Phật Di Lạc với nụ cười viên mãn năm chú nhện nhện chng m trên ngọn đồi ; Bồ Tát Quán Thế Âm đứng trên quỳ đá màu xanh ; Bồ Tát Đệ Nhị Thế Chí ngồi mái ngôi nhà thơ. Những bức tượng làm bằng đá có khuôn mặt thuần Việt hiền hòa, chân chất.

Chánh điện xây theo kiến trúc chùa Việt Nam, như thế này, mái cong. Bên trong, tượng Phật Thích Ca với bàn tay không rỗng. Con đường dẫn vào nhà chúng, hai bên có hàng cây xi măng đúc thô sự trồng cây làm kiếng: xoài, si, ngũ gia bì. Giàn hoa chuôi ngọc nâu vàng, thông xoài trồng chum thết bình yên.

Trong khuôn viên chùa còn có nhõng căn phòng nhõng đõ dành cho nhõng ngõõi đõn tu hõc, vài chiõc ghõ đá đõ rõi rác quanh lõi đõ.

Võ sõ trõ trõ là võ du tăng trong tăng đoàn thuõc phái khõ t sĩ do Tõ sõ Minh Đõng Quang sáng lõp. Tõ dung hõp đõc trõng cõa Phõ t giáo Nguyên thõ y và Phõ t giáo Đõ i thõ a. Tõ truyõn bá giáo lý bõng ngôn ngõ giõn đõ theo thõ thõ song thõ t lõc bát, phù hõp võ i tâm lý và tính cách mõc mõc cõa ngõõi dân miõn Nam. Hình õnh đoàn du tăng choàng chiõc y màu vàng chõa cánh tay phõ i, cõm bình bát, khuôn mõ t đõ m tĩnh, chân trõn, bõõc đõ khoan thai gõ i nhõ các võ sõ hóa duyên thõ i Đõ c Phõ t tõ i thõ .

Võ sõ trõ rày đõy mai đõ, cuõc sõng thanh bõn tam y nhõ t bát. Sõ cùng huynh đõ rong ruõ i khõp miõn Nam và cao nguyên Trung phõn. Các sõ cõ t nhiõ u chùa, đõng trõng hõc, xây cô nhi viõn, lõp nhà đõõng lão, õ y lõo và cõ u trõ cho ngõõi dân gõp phõ i thiên tai trong cõn khõn khõ . Võ t chõ t nuõi thân, tinh thõn đõõng tâm.

Võ sõ trõ kiên trì giõ i luõ t, tinh tõn đõng mẫnh, cõ gõng tu hành, lõp công bõ i đõc, Sõ thành võ cao tăng tài giõ i. Năm 1975 đõ t nõõc đõ i thay, Sõ bõ chính quyõn mõ i đõ a đõ tù cõ i tõ o.

Trõ i qua nhõng ngày lênh đênh trên biõn trong hõm tàu kín mít đõ y ngõõi tù; sàn tàu lõn phõn và nõõc tiõ u. Khi lên bõ , Sõ cùng bõn đõng cõnh ngõ đõõc đõ a lên miõn núi cao.

Trõ i tù là mõ t bã đõ t trõng rõng võ i mõ y túp lõu tranh đõng tõ m. Ban ngày, ngõõi tù cõ i tõ o đõõc chia ra tõng toán trõng rau, đõm cây sõn; tõp vào tõng lõy cây đõng lỏng trõ i. Đêm võ , khõng khí lõnh miõn núi cao tràn võ bao trùm nhõng con ngõõi mõ t lõ võ đõ i trõn miẽn, khõng đõ áo quõn, run lõy bõ y đõõ i ngõn đẽn đõ u leo lét

Võ c thõm nuõi khõng thuõn tiõn võ đõõng xá xa xôi, ngõõi tù cõ i tõ o nhõ t là nhõng ngõõi “ tù mõ cõi” nhõ Sõ lõ i càng thiõ u tõn. Mõ i ngày hõ đõõc phát 2 lõn, mõ i buõ i cõm đõõc hai bát đõn khoai mì lõn sõn và đõa rau muõng luõc. Thõ c ỏn thiõ u chõ t dinh đõõng, lao đõng nõng nhõc, nhõng buõ i tõ kiõ m đõ m tõng ngày tõng ngày khiõn ngõõi tù kiõ t quõ võ tinh thõn lõn thõ xác.

Cái chõ t thõõng tâm xõ y ra thõõng nhõ t: núi đá đẽ, lõp nhà trõ t chân ngõ xuõng, đõ i lõ , bõnh

tít... Cuộc sống đầy ắp với niềm vui tuy vất vả nhưng niềm vui rạo rực hoang vu.

Trong ngày biết giam, Sống ngắm mặt đất nhàn nhàn của người khi tít sĩ giờ thoát khỏi não, thì nhàn nhàn chân đất của người vô tình, tít tít trong cuộc sống hiện tại. Cuộc cùng Sống buông bỏ mọi thứ, tha thứ không hận thù và an nhiên chịu đựng đầy đủ 8 năm.

Với sự trợ giúp đã có tuổi, Sống được trở về với chiếc cốc nước lạnh Cam ly trong khuôn viên của một gia đình Phật tử mà đó đã có tít cúng dường trên đường hóa duyên. Chiếc cốc nước lạnh mát lạnh, ván, lá tít vào sọt để đi xa chỗ, có cây cao bóng mát gió thanh, chiếc ghế gỗ và vạt ruộng, trồng trồng và gieo trồng.

Thật bao cấp gạo và tít ngũ cốc, tu sĩ của nhiều tôn giáo buốt trở về để sống trên tít. Sống chịu đựng chịu đựng 10 năm; không đi hóa duyên và hành đạo. Hàng ngày, Sống tít cốc phá đất trồng trồng cùng với gia đình người Phật tử.

*Sống tan cõi - tít chuông rí
Sân rêu hoang vắng - dáng sống
Hàng mãi trang kính- kính vô
Mây và tít không- mây trồng trôi.
(Chúc Mai)*

Sống thì nhàn nhàn, sống tít tít vai áo, ánh trăng tít khắp nơi, trùm trên mọi vật như giác vàng. Vầng trăng tròn cao vành vạt soi trong tâm thức của Sống: cánh đồng lúa vàng vùng quê miền Nam; con cừu tre đọt sống với những vùng heo hút nghèo khổ; dáng người cút sống ở đó đọt sống gieo trồng và niềm vui quây quần.

Tít quét sân chùa của người Phật tử đầy sự thanh tịnh rõ ràng: *Đêm qua, quét lá bụi đất.
Quét mây, quét cõi trắng với mặt phẳng.* (Chúc Mai).

Sống bình tĩnh, sống đầy đủ, thảnh thơi, vái lạy Đức Phật Thích Ca Minh Đăng Quang rồi lại gieo trồng và xấp xỉ chi phí và Uất-đa-tăng vàng sống cũ vào ruộng.

Đông đĩnh nh s già ngô trúc th a
Tay l n tràng h t n m Nam Mô
Đi u nh say s a, ng i x p ch
B ng hoa s tr ng, tr ng sân chùa
(Chúc Mai)

Bu i sáng, tr i Dalat, mây ph tr ng ng n đ i. Đi u Nh và anh vái l y th y và chào m đi h c. Ra kh i ngõ, hai anh em chia tay nhau, m i ng i đi m i h ng. Đi u Nh ghé vào nhà r b n cùng đ n tr ng .

Đi u Nh là sa di ch ng 10 tu i, m nh kh nh, cao h n các b n n a cái đ u. Mái tóc c o lảng ch a ch m tóc phía tr c v t qua bên, khuôn m t ngâ th nh ng thanh thoát. Chi c áo len màu xanh đ m không đ che m b nh t bình màu khói lam chi u, Đi u Nh suýt xoa bên c nh nh b n m c b đ ng ph c áo tr ng, qu n tây xanh.

Hai cô bé nh y chân sáo qua nh ng t ng đá nh men chân thác đ đ n tr ng, ti ng thác n c m m tung b t tr ng xóa, nhánh thông xanh lóng lánh gi t s ng mai.

Hai đ a tr men theo s n đ i, qua chi c c u Ông Nuôi ghép b ng 2 t m v s t b c qua con su i ch y xu ng thác Cam Ly; mùa m a n c lên cao gây ch t ng i nên c nh c u có chi c am th n n nhân x u s . Hai nh l i trèo lên thêm ng n đ i n a, t i con đ ng b ng đ n tr ng.

Đi u Nh đ ng ngh chân, nhìn ngoạn i: ngôi chùa Tam Th Ph t khu t sau r ng cây ch còn ph n trên c a t ng Quán Th Âm. Đi u Nh bi t gi này Th y đã ra v n, cu c đ t dăm lu n khoai ho c Th y s ra kho nh đ t tr ng đ xi măng đúc ch u tr ng cây, xây n n đ ng t ng. T chi c c c chồi lá s sài, Th y l n h i s a thành ngôi chùa b ng g ch ngói, thêm nhà chúng và nh ng phòng nh dành cho ng i đ n tu h c. Th y th ng đ y: ng đ c khi mê thì n m t c là phép phi n não sanh t , sáu th c n m u n là phép ni t bàn.

T khi chào đ i, Đi u Nh đã quen v i hình nh Th y cũng là cha. Đi u và anh khi v a có trí khôn đã đ c th y cho phép th sa di. Cu c s ng c a Đi u Nh và gia đình không đ dằng b i nhi u ng i đàm ti u, chê bai. H quen v i quan ni m: ng i đi tu Ph t khi xu t gia không l p gia đình.

M d y:

-Nhà mình tu phái Cồ Sô Môn. Cồ sô Môn có từ thời Pháp, nằm trong Giáo Hội Phật Giáo. Lúc ấy, ở miền Nam, những người heo hút và do hoàn cảnh không muốn tham gia chi viện chiến tranh, người miền quê tự mình xây chùa tu hành. Họ có vợ con như ở Hòa Hảo hay Cao Đài. Người đi không hiểu, mình đứng trách họ. Trong cuộc sống, con không được đánh giá đi qua nhìn xét. Có việc tốt hay xấu là tốt, việc xấu không chắc là xấu.

Đi tu Nhứt đốn trừ lòng vui chơi cùng các bạn, vén tà áo lên như y lộ cò, như y dây; nét ngây thơ như trẻ đi tu tuy khuôn mặt trang nghiêm.

Lên lớp 5, Đi tu Nhứt môn cô giáo biết cô học giỏi nhưng tính nhút nhát và hết lòng vì học trò. Đôi khi Đi tu thấy cô giáo nhìn mình lạ lạ. Ánh mắt như dò tìm muốn tìm hiểu gì mà mắt cô không tên..

Đi tu Nhứt lên Trung học, biết cô vẫn nghiêm theo bước chân của mình. Đi tu chào khi gặp cô trên đường đi tu. Ngày nào Đi tu cùng các bạn đi thăm cô giáo cũ.

Đi tu trở thành nữ sinh trẻ khi lên lớp 11. Đi tu thăm cô : -Thầy con mất 49 ngày. Con mời cô đi ăn Chung thất.

Cô giáo nhìn bóng Đi tu cao mạnh như khi đi xuống con đường nhà mình. Cô băng khuôn mặt hỏi: -Khuôn mặt Đi tu Nhứt sao bấy lâu không gặp. Đi tu Nhứt mỉm cười nói đi tu gì...

*Trên đời quán trọ bèo bọt
Hỏi xa pháp lý bấy giờ ở đâu
Bụi trần gian bụi cội máu đầu
Nghe trong vô ngã mắt mù sờ cội hồng
(Chúc Mai)*

Thời gian trôi thật nhanh. Thời gian thoát, cô giáo thành bà giáo vợ hiểu, bà rời xa Dalat nơi đã sinh và ra đời lên dù tâm trí luôn hướng về đó.

Lúc còn bé, ng i vú già nh c nh : -Trên vai mình có 2 ông th n thi n và ác ghi nh ng vi c mình gây nên. Con nên làm đ u lành lánh vi c đ . Coi ch ng mang t i. Ngũ gi i, bát chánh đ o đ c đ y b o đ n gi n gói g n trong 4 t : *Coi ch ng mang t i*. Bà giáo đ c cha nh n nh v lu t vô th ng trong cu c s ng và v n v t xung quanh

*Tr n gian là quán tr
T o hóa là huy n vy
Th nhân là khách
Đ ng là i r i ra đi.
(Vi t Trang)*

L n lên, bà làm dâu trong m t gia đình n n p x a: m i vi c cúng ki n, th t ch do đàn ông đ m đ ng; thân đàn bà ô u không lên đ c bàn th , chuyên lo vi c b p núc. Cha ch ng bà là c sĩ tu t i gia niêm m t; c tr t ng Kinh Pháp Hoa nhi u năm. Sáng m s ng, ti ng t ng kinh tr m b ng, m áp l n ti ng chuông mõ vang xa khi n vùng đ t quanh đó n i ti ng nhi u ma tr nên hi n hòa, làm an lòng ng i đi buôn bán s m. Khi c ông m t, nhi u v s đ n ti n đ a, lo li u vi c an táng dù tr c đó h ch a bi t c là ai. Ph t Pháp th t nhi m màu.

Bà giáo luôn nghĩ ch có nam gi i m i đ đ o h nh đ tu t p và giác ng đ tr thành b c cao tăng. Ng i ph n nghi p ch ng nhi u đ i khó tu, gi i l m ch thành ng i làm công qu trong chùa.

Khi bà đ y Đ i u Nh , đ ng nh có s h u duyên vô hình trong ti m th c: khuôn m t th thái đ u còn nét ngây th c a tr nh , dáng m nh mai trong chi c áo màu khói chi u l ng đ ng thoát t c trong cu c s ng đ i th c khó khăn. Nhìn Đ i u Nh ng i trong l p, *b ng đ ng bà giáo th y Ph t ngoài chùa*

Duyên may, bà giáo đ c nh ng thi n tri th c chung quanh ch đ y. *"M i sáng, bà giáo l ng tai nghe t ng th nh Đ i H ng Chung huy n đ i u t chùa Linh S n ban s m v ng qua đ tâm đ c bình an*

Em hỏi sinh có ông nội là vị thánh thần Cao Đài dạy thì n: -Cô nội xấp bưng, đi 2 chân tréo lên, ãng thng, nhm m t ãng nghe h i th . Cô khó ch u nhng s quen.

Bà c hàng xóm ãng b chuông m, bày n m Ph t: -Mình bòn chút ph c, mong sau này ãng c v ãng i chân Ph t.

M t v s tr ãng trên núi cao b c b ch: -Con tr , có công v c r t ãng và s p c i v . M t sáng, con nghe tin ãng i em h b tại n n. Con ãng đó dùng mu ãng vét tìm ãng chút thân th c a em ãng i bánh xe ãng i. V nhà, con n m mê man m y ngày m i th c ãng y; con ãng bàn th th p nhang, th y cu n Kinh Đ a T ãng nên ãng i ãng c. Đ c ãng ãng sáng ãng ãng ãng đó, con quy t ãng nh ãng tu. ãng i v s p c i sau này cũng xu t gia

V s già ãng thành ph ãng ãng và cát căn ãng n: Buông ãng ãng X ãng ãng B c trắng thanh, bóng trúc g y.) (Thích Th T ãng

Nhng bài h c trên khi n bà giáo hi u rõ chính mình và nguy n mong tr thành ãng i ãng t trong ãng i này và ãng i sau (Thích Thanh T)

T t ãng n, bà v Dalat, lên chùa Tam Th Ph t l Ph t ãng u năm. Chùa gi do m t ni s l n tu i tr ãng ãng. Sáng s m, chùa v ãng khách th p ph ãng ãng, c nh v t không thay ãng i: ãng ãng Ph t A di Đ a mĩm c i v i năm chú nh v ãng quanh, B Tát Quán Th Âm dang tay c u ãng ãng ãng i, B Tát Đ i Th Chí t a ánh sáng trí tu kh p n i.

B t ch t, bà nhìn th y Đ i u Nh ãng ãng s p l trong chánh ãng n: Đ i u Nh v ãng thăm nhà. Thoáng cái, 25 năm ãng trôi qua. Bà giáo b ãng v s tr ãng ãng lúc t th và Đ i u Nh ãng ãng ch ãng ãng ngang bà lúc ãng. Th i gian ãng ãng ãng ãng ãng i, Đ i u Nh c i v n hi n, ãng m nh kh nh trong b qu n áo nh t bình nh ãng ngày nào, ch có mái tóc dài ãng i chi c mũ len màu nâu.

Có ti ãng tr con phía sau nhà chúng, Đ i u Nh ra sau, b em bé ra ãng i ti p khách.: - Em ãng l p gia ãng ãng và có 2 cháu trai. Em là m t bác sĩ Đông y.

Bà giáo l ãng yên nhìn Đ i u Nh : -Sao em l i ra ãng i.

Đieu Nhi cõ i nh , giõ ng bình thõ n : -Thõ y mõt, anh bõ bõ nh viêm màng não, mõt đõ a anh võ Chõ Rõ y chõ a trõ , không ngõõ i trông chõa. Em lo 49 ngày cho Thõ y xong, em xin vào các chõa khác đõ tu nhõ ng các ni sõ chõ nhõ n võ i đõ u kiõ n phõ i hiõ n đõ t. Đõ t cõ a nhà em là nõ i sinh sõ ng cõ a gia đình ngoõ i nên không thõ đõõ c. Tính hoài không ra, em xin ra đõ i, đi hõ c và thi vào y khoa mong tìm cách chõ a trõ cho anh. Anh õ bõ nh viõ n rõ t lâu, bác sĩ không chõ a đõõ c, chõ u thua cho anh võ nhà. Mõt cho anh uõ ng thuõ c nam và khõ n lõ y mõ i ngày. Lòng thành khiõ n Trõ i Phõ t thõõ ng nên giõ này anh có thõ tõ chăm sóc bõ n thân. Mõt là Bõ tåt. Tôn chõ cõ a Thõ y, lõ i đõ y cõ a mõt là kim chõ nam cho em trong cuõ c sõ ng

Đieu Nhi lõ i cõõ i, mõt trong veo nhõ kõ mõt câu chuyõ n cõ a ngõõ i nào đó :
-Đõ i sõ ng cõ a em õ n. Cõ õ i. Em võ n nhõ cõ mà.

Tiõ n bà giáo ra cõ ng, Đieu Nhi bõ con đõ ng giõ a lõ i đi. Khuõn mõt Đieu Nhi thõ nh thõ i, thoát trõ n dõõ i ánh nõ ng ban mai

Đieu Nhi õ i! Ngõi cõ tõ phái Cõ Sõ Môn cõ a em đã có ngõõ i truyõ n giõ

14.4.2020

Phạm Mai Hoàng